

KOMENTÁŘ

25. 11. 2025

Sebevraždy v Plzeňském kraji v letech 2015–2024

Přesto, že příčina smrti sebevraždou představuje marginální podíl na celkovém počtu zemřelých v regionu, je tématem, které rezonuje společností. V Plzeňském kraji dobrovolně ukončilo svůj život v posledních deseti letech téměř osm stovek osob, z nichž šlo 4,5krát častěji o muže než ženy. Muži si častěji volili k dobrovolnému ukončení života oběšení na rozdíl od žen, u kterých dominovala otrava. Nejkrizovějším se v průběhu sledovaných let jevil měsíc březen a z dnů v týdnu pondělí a sobota.

T Sebevraždy¹, které je možno definovat jako akt vědomého a úmyslného ukončení vlastního života, byť tvoří jen nepatrný segment příčin smrti, jsou tématem, které budí velký společenský zájem. Jedná se o sociálně patologický jev, který hovoří nejen o osobních tragédiích, ale i o zdraví společnosti, jíž jsme součástí, a prostředí, ve kterém žijeme.

V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 z celkového počtu 6 256 zemřelých 85 případů (tj. 1,4 %) vyhodnoceno jako sebevražda. Jedná se tak s ohledem na sledované období mezi lety 2015 až 2024 v regionu o nadprůměrnou hodnotu. Za deset let zde ukončilo dobrovolně svůj život 783 osob, z nichž nejvyšší počet byl mapován v roce 2015, kdy dosáhl hodnoty 87. V tomto roce byl zároveň nejvyšší i podíl sebevražd na celkovém počtu úmrtí. Z hlediska vývoje je patrné snižování tohoto podílu mezi lety 2019 až 2021, což vychází z celkově rostoucího počtu úmrtí vlivem objevujícího se onemocnění covid-19. Konkrétně v roce 2021 byl evidován nejnižší počet sebevražd, a to pouhých 68, a podíl na všech úmrtích v kraji se tak dostal pod jedno procento. Od té doby znovu narůstá.

V desetiletí 2015–2024 vývoj **míry sebevražděnosti** prakticky kopíroval vývoj absolutního počtu sebevražd. Jedná se o ukazatel vztažený ke 100 tis. obyvatel středního stavu v regionu. V Plzeňském kraji bylo v roce 2024 dosaženo hodnoty 13,9, což je ve vztahu k průměru sledované dekády (13,3) mírně vyšší hodnota. V detailnější územní struktuře byla v letech 2015–2024 mapována nejvyšší intenzita sebevražděnosti v okrese Plzeň-jih, kde roční průměr činil 15,8, naopak nejnižší v okrese Domažlice 10,0. Nejnižší absolutní počet sebevražd byl zaznamenán v okrese Rokycany, a to 53. Nejvyšší hodnoty byly naopak evidovány v okrese Plzeň-město, kde za desetileté období ukončilo úmyslně svůj život 253 osob.

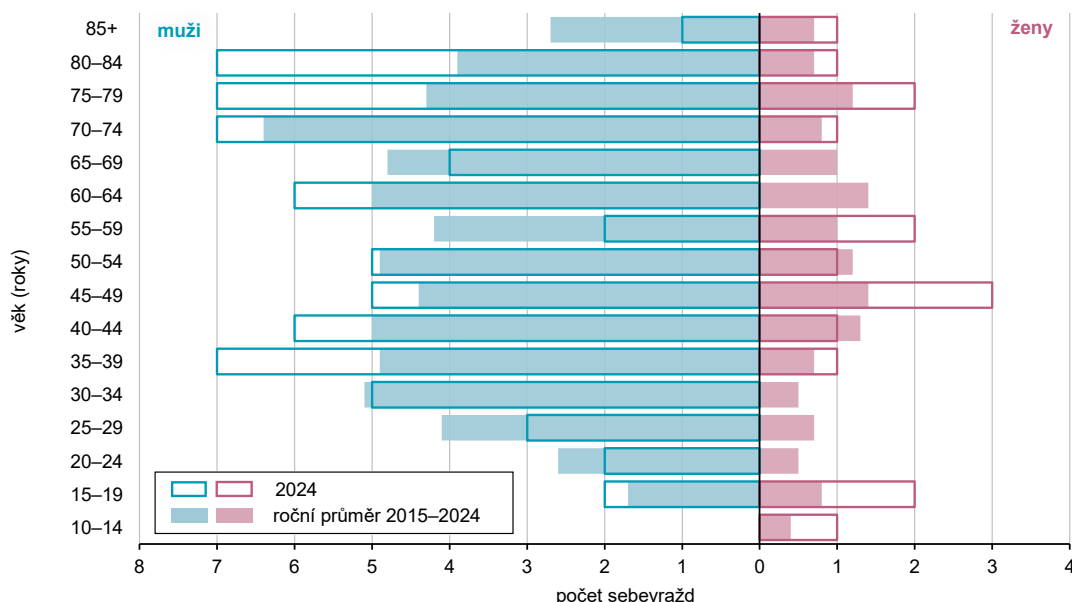
S ohledem na **pohlaví** mezi sebevrahedy dominují muži, u kterých v Plzeňském kraji ve sledované dekádě docházelo k sebevraždě 4,5krát častěji než u žen. Vysvětlením mohou být pocity selhání v souvislosti s nenaplněným očekáváním, které společnost klade na mužskou roli v ekonomickém zabezpečení domácnosti. Ženy svá selhání v takové míře neprožívají a realizaci nachází častěji v rodině. Za 10 let si dobrovolně vzalo život 640 mužů a 143 žen, konkrétně v roce 2024 se jednalo o 69 mužů a 16 žen. V úhrnu sledované dekády muži převažovali nad ženami nejvíce v okrese Plzeň-sever, kde vykonali 90 % sebevražd. Naopak v okrese Plzeň-město je situace o něco vyrovnanější a muži se zde na celkovém počtu sebevražd podíleli 77,1 %. Genderové rozdíly jsou ještě více patrné v relativním vyjádření, kdy

KOMENTÁŘ

si v desetiletém průměru ze 100 tis. žen vzalo život 4,8 a na 100 tis. mužů připadlo 22,0 sebevrahů.

Z pohledu **rodinného stavu** dominovali ve sledovaném desetiletí mezi sebevrahy svobodní. U mužů byl jejich podíl 35,8 % následovaný ženatými 34,7 %, rozvedenými 20,8 % a ovdovělými 8,8 %. Přesto, že u žen také dominovaly svobodné (30,1 %) následované vdanými (28,0 %), se na třetí příčce umístily na rozdíl od mužů ovdovělé sebevražedkyně (23,8 %), což může souviset s vyšší nadějí dožití.

Graf 1 Sebevraždy podle pohlaví a věku v Plzeňském kraji

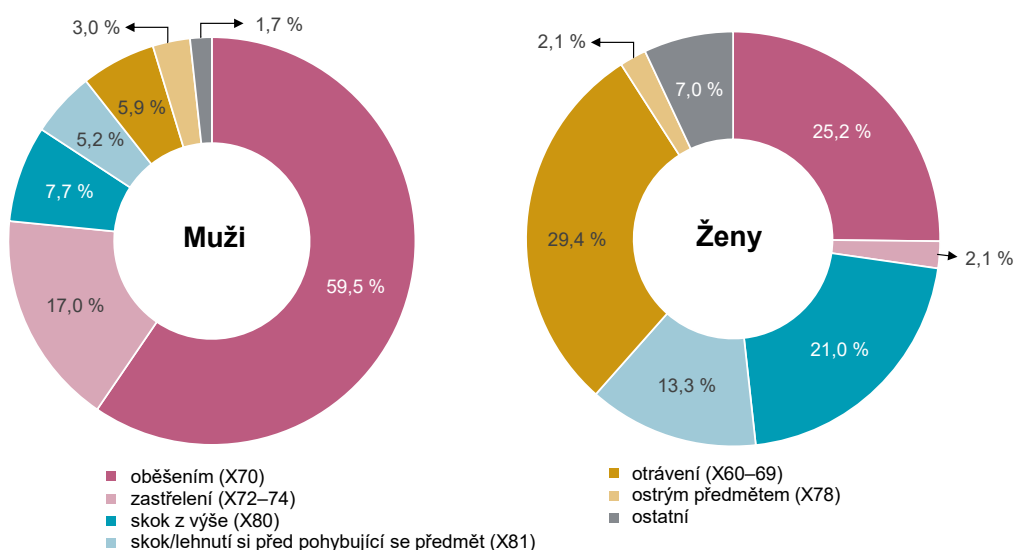
V průběhu života člověka přináší každá **věkové skupina** své specifické problémy, kterým musí čelit. Od období dospívání s výraznými emocionálními změnami, přes věk zakládání rodin se starostí o jejich ekonomické i sociální zabezpečení, po stáří, které do života přináší častější nemoci a pocity bezmocnosti a samoty. A právě tyto fáze je možné spatřovat napříč vývojem počtu sebevražd. Dalším ovlivňujícím faktorem je však i početní síla jednotlivých generací v konkrétních věkových skupinách. Z náhledu podle pětiletých věkových skupin je v průměru sledovaných deseti let v Plzeňském kraji možné spatřovat vrchol ve skupině 70–74 let, kdy si vzalo život 72 osob, což může korespondovat s početně silnějšími ročníky narozenými po druhé světové válce. Krizovými byly ale i věkové skupiny 60–64 let (64 sebevražd) a 40–44 let (63), což odpovídá silné generaci ze 70. let 20. stol. V roce 2024 se s ohledem na pohlaví jevil jako nerizikovější věk 45–49 let u žen a 35–39 spolu s obdobím mezi 70–85 rokem života u mužů.

V období 2015–2024 patřil mezi nejčastější **způsob sebevraždy** v Plzeňském kraji oběšení, které si pro ukončení života zvolila více než polovina sebevrahů. Druhou nejčastější variantou bylo zastřelení s podílem 14,3 % a na třetí pozici otrava (10,2 %). Skoky z výše v úhrnu za celou dekádu zaujímaly 10,1 % všech sebevražd, skok nebo lehnutí si před pohybující se

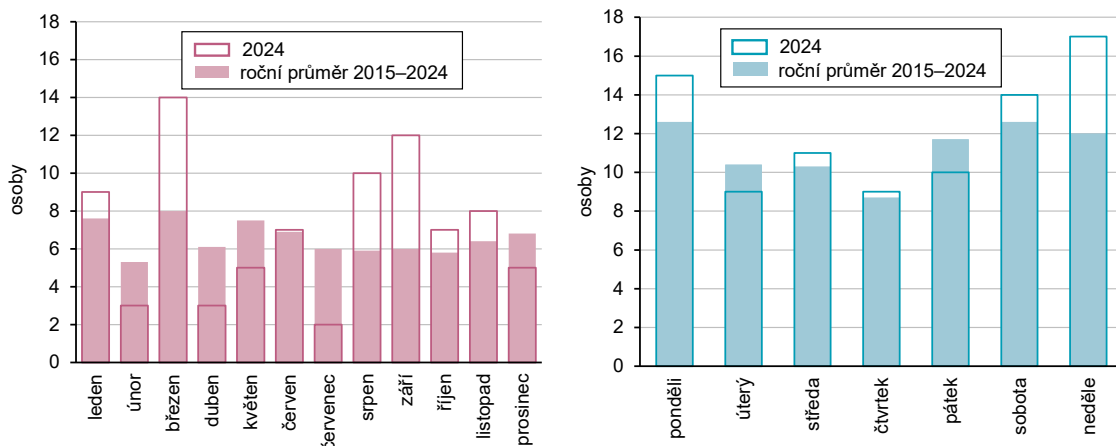
KOMENTÁŘ

předmět (např. vlak) 6,6 %. O sebepoškození ostrým předmětem šlo v 2,8 %, ve zbývajících případech šlo o sebevraždy utopením, sebepoškození kouřem, dýmem a ohněm, havárií motorového vozidla a jinými určenými prostředky. I zde jsou patrné rozdílné preference napříč pohlavími. Ženy nejvíce upřednostňovaly smrt sebeotrávením (29,4 %), až na druhé pozici bylo oběšení (25,2 %) a na třetím místě ženy přistupovaly ke skoku z výše (21,0 %). U mužů zásadně dominuje v 59,5 % oběšení a úmyslné sebepoškození výstřelem (17,0 %), ke kterému ženy přistoupily pouze v marginálním podílu případů (2,1 %).

Graf 2 Sebevraždy podle způsobu provedení a pohlaví v letech 2015–2024

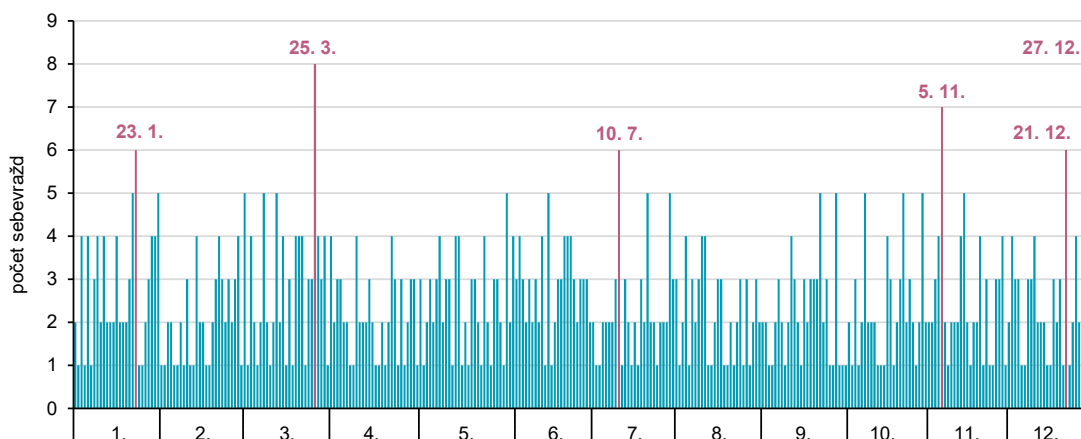
Graf 3 Sebevraždy podle měsíců a dnů v týdnu

KOMENTÁŘ

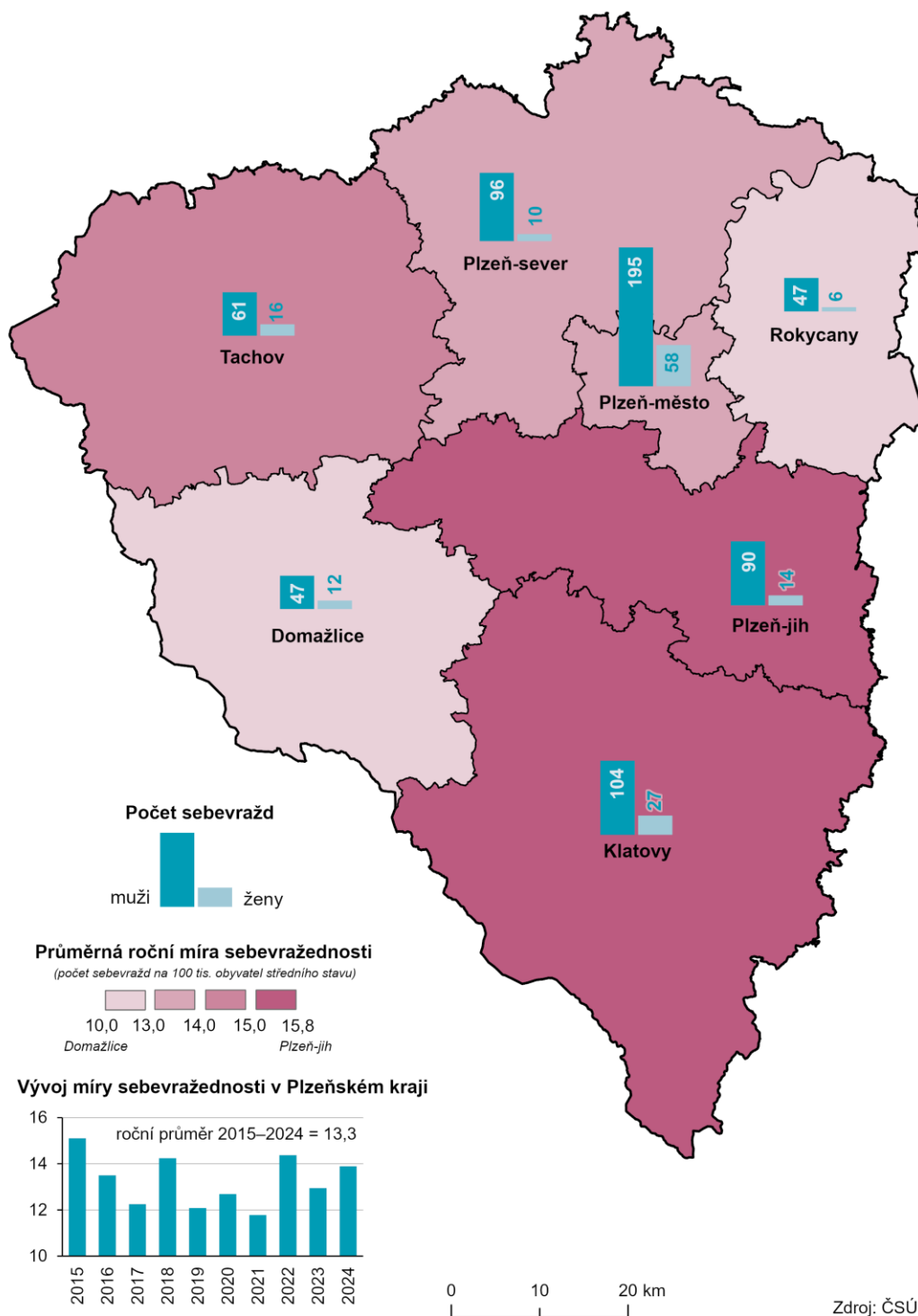
Sezónní profil sebevraždy v Plzeňském kraji odhalil, že v průběhu let 2015–2024 k **měsícům** s nejvyšší četností patřil březen, kdy došlo v průměru k 8 sebevraždám, následovaný lednem (7,6). Naopak k nejméně sebevraždám docházelo v únoru (5,3). Měsíc březen byl nejkrizovějším i v roce 2024, kdy si život vzalo 14 osob, což byla po lednu 2015 (15) druhá nejvyšší měsíční hodnota za posledních deset let. Kromě kalendářních měsíců mají počty sebevražd určitou pravidelnost i z hlediska **dni v týdnu**. V období 2015–2024 patřily mezi dny, kdy docházelo k největším počtům sebevražd, pondělí a sobota. Na pondělí i sobotu připadá v průměru sledované dekády shodně 12,6 sebevražd. S nejnižší frekvencí se v listech o prohlídce zemřelého u sebevrahů objevoval čtvrtek s průměrnou roční hodnotou 8,7. V roce 2024 se nejtragičtější z tohoto pohledu stala neděle (17). Ke konkrétním datům s nejvyšším počtem sebevražd ve sledovaném desetiletí patřil 25. březen a 27. prosinec, kdy si na život sáhlo shodně po 8 osobách.

Graf 4 Počet sebevražd v kalendářních dnech v úhrnu let 2015–2024

KOMENTÁŘ

Sebevraždy v okresech Plzeňského kraje v letech 2015–2024

KOMENTÁŘ

¹ Údaje o sebevraždách stejně tak jako o dalších příčinách smrti vychází z Listu o prohlídce zemřelého, který vyplňuje lékař provádějící prohlídku, resp. pitvu zemřelého. Následně jsou data Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR) předávány Českému statistickému úřadu. Samotné vymezení onemocnění a stavů vedoucích k úmrtí jsou součástí Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN) vydávané Světovou zdravotnickou organizací. V případě sebevražd se v rámci aktuální klasifikace platné v České republice (MKN-10) jedná o zařazení s kódy X60–X84 Úmyslné sebepoškození a Y870 Následky úmyslného sebepoškození z kapitoly XX. Vnější příčiny nemoci a úmrtnosti.

Kontakt:

Mgr. Stanislava Zychová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
T: 377 612 253
M: 704 688 719
E: stanislava.zychova@csu.gov.cz